

Nr 96

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring, m. m., i vad propositionen avser medelsanvisning till folkpensioner, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 7, punkt B 7) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Folkpensioner för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 4 790 milj. kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 59, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vissa vid propositionen fogade lagförslag, *dels ock* för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisa till Folkpensioner ett förslagsanslag av 4 880 milj. kr.

Propositionen har hänvisats till statsutskottet, såvitt avser anvisande av anslag, samt i övrigt till lagutskott och därvid behandlats av andra lagutskottet.

Propositionen

Propositionen innehåller förslag om den lagändring som erfordras för genomförande av den i propositionen nr 1 föreslagna standardhöjningen av folkpensionerna fr. o. m. den 1 juli 1966 med 170 kr. per år för en ensam pensionär och 260 kr. för två pensionsberättigade makar.

Propositionen innehåller vidare bl. a. förslag rörande förmånerna för handikappade. Invaliditetsersättningen, inberäknat vårdbidraget till svårt handikappade barn, föreslås höjt från 50 till 60 % av basbeloppet. Dessutom föreslås att invaliditetsersättning skall kunna utgå med 30 % av basbeloppet till förvärvsarbete handikappade, som har mindre omfattande hjälpbehov eller lägre merutgifter än som krävs för hel invaliditetsersättning.

Studier föreslås bli jämförda med förvärvsarbete när det gäller rätten till invaliditetstillägg och invaliditetsersättning.

Anstaltsvårdade barn föreslås kunna få vårdbidrag då de under viss tid vistas i sina hem.

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 6 saml. Nr 96

Kostnaderna för den föreslagna standardhöjningen beräknas till 180 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Förslagen i övrigt beräknas medföra en kostnadsökning av 9,5 milj. kr. per år.

Beträffande detaljerna i förslaget får utskottet hänvisa till propositionen.

Motioner

I detta sammanhang har utskottet haft till behandling följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Adolfsson* och *Werner* (I: 668) och den andra inom andra kammaren av herr *Jansson m. fl.* (II: 820), i vilka — såvitt nu är i fråga — föreslagits att för budgetåret 1966/67 under femte huvudtiteln anvisas till Folkpensioner ett förslagsanslag av 5 080 milj. kr.;

dels ock en inom andra kammaren av fru *Ryding m. fl.* väckt motion (II: 824), vari — såvitt nu är i fråga — föreslagits att för i motionen angivna ändamål en uppräknig av förslagsanslaget sker med 40 milj. kr.

Vidare har utskottet i detta sammanhang haft till behandling följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Werner* och *Adolfsson* (I: 5) och den andra inom andra kammaren av herr *Holmberg m. fl.* (II: 8), i vilka — såvitt nu är i fråga — föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en samlad utredning rörande

a) förbättring av villkoren för kommunerna att erhålla lån för anordnandet av åldringsbostäder samt om höjd inkomstgräns för erhållandet av räntefri stående del av förbättringslån;

b) införandet av ett statligt grundbidrag till kommunerna för utgivande av kommunala bostadstillägg jämte en i två åberopade motioner förordad normering av bestämmelserna för beviljandet av dessa bidrag, innefattande även höjning av gränserna för sidoinkomster, då reduktion av bostadstilläggen inträder;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eric Carlsson m. fl.* (I: 418) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i *Öskeviksby m. fl.* (II: 516), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag om ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget om 400 kr. för ensamstående pensionär och 600 kr. för två pensionsberättigade makar tillsammans i enlighet med vad som i motionerna anförts.

I fråga om grunderna för yrkandena i motionerna I: 5 och II: 8 hänvisar motionärerna till motionen II: 7. Beträffande motiveringarna för yrkandena i övriga nämnda motioner får utskottet hänvisa till motionerna II: 820, II: 824 och I: 418.

Utskottet

I sitt utlåtande nr 41 har andra lagutskottet tillstyrkt de i propositionen nr 59 framlagda förslagen till ändringar i lagen om allmän försäkring m. m. En av andra lagutskottet förordad ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om vårdbidrag för anstaltsvårdade barn för tid då de vistas i hemmet bör inte föranleda någon ändring av anslagsberäkningen.

De i motionerna I: 668 och II: 820 samt II: 824 föreslagna uppräkningsarna av folkpensionsanslaget motiveras av i motionerna framförda förslag beträffande standardhöjningen av folkpensionerna samt vissa förmåner för handikappade. Då andra lagutskottet i sitt ovannämnda utlåtande inte biträtt ifrågavarande motionsyrkanden, avstyrker statsutskottet de i motionerna yrkade höjningarna av anslaget till folkpensioner.

Departementschefens anslagsberäkning för budgetåret 1966/67 innebär en anslagshöjning med 320 milj. kr. jämfört med innevarande budgetår. Anslagsberäkningen utgår från pensionsförmånerna vid 20 indextillägg och basbeloppet 5 300 kr. Enligt kungörelsen den 29 april 1966 om basbelopp och pensionspristal för juni 1966 kommer ett nytt indextillägg att utlösas fr. o. m. juni 1966. Vidare kommer basbeloppet att utgöra 5 500 kr. Medelsanvisningen för nästa budgetår bör med anledning härav höjas med 95 milj. kr. utöver departementschefens förslag och anslaget således uppföras med 4 975 milj. kr.

I motionerna I: 5 och II: 8 har föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall hemställa om en samlad utredning angående dels förbättringar av lånevillkoren för anordnande eller förbättring av åldringsbostäder och dels införande av ett statligt grundbidrag till kostnaderna för de kommunala bostadstilläggen samt justeringar av reglerna för inkomstprövningen inom folkpensioneringen. Liknande yrkanden framställs i motionerna I: 418 och II: 516, där det hemställs att riksdagen skall anhålla om utredning och förslag om ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget.

Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att pensionsförsäkringskommittén genom tilläggsdirektiv i juni 1965 fått i uppdrag att utreda frågor som nära anknyter till vad som anförts i motionerna. Kommittén skall sålunda bl. a. överväga frågan om folkpensionshöjningar som bygger på inkomstprövning och i samband därmed även behandla frågan om metodiken för inkomstprövningen. Kommittén skall även pröva om syftet med det av bostadsförbättringsutredningen föreslagna pensionärbostadsbidraget kan tillgodoses inom ramen för folkpensionssystemet. Med hänsyn till det sålunda redan pågående utredningsarbetet synes någon riksdagens åtgärd i dessa frågor inte vara påkallad. Ifrågavarande motionsyrkanden avstyrkes således.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 668 och II: 820 samt II: 824, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Folkpensioner* för budgetåret 1966/67 på driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 975 000 000 kr.;

II. att motionerna I: 5 och II: 8, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionerna I: 418 och II: 516 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 maj 1966

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Axel Andersson, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Virgin, Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bengtson, Harry Carlsson, Bertil Petersson, Kaijser och Wirtén; samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström, Ståhl, Almgren, fru Lewén-Eliasson, herrar Larsson i Hedenäset, Turesson, fröken Olsson, herrar Lindholm, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Uddevalla, Gustafsson i Skellefteå, Fagerlund, Mundebo, Sjönell och fröken Ljungberg.

Reservation

av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Harry Carlsson, Ståhl, Larsson* i Hedenäset och *Sjönell*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3, som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »avstyrkes således», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill i anslutning härtill erinra om den stora betydelse för pensionärernas standard som de kommunala bostadstilläggen har. Genom statens övertagande av övriga folkpensionskostnader och genom ett allmänt skatteutjämnande bidragssystem torde en del kommuner ha fått vidgade möjligheter att lämna kommunala bostadstillägg. Kommuner med svagt skatteunderlag och ett stort antal pensionärer har emellertid fortfarande svårigheter att lämna bostadstillägg i den omfattning, som bör eftersträvas för att ge de ekonomiskt sämst ställda pensionärerna en tillfredsställande standardhöjning. De kommunala bostadstilläggen bör därför utformas med ett statligt grundbelopp. Utskottet anser att folkpensioneringen i princip är en statlig angelägenhet, och riksdagen bör därför hemställa om så skyndsamt

prövning av frågan om införande av ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget att redan till 1967 års riksdag förslag kan framläggas i syfte att ge de pensionärer, som nu icke har en tillfredsställande pensionering, en önskvärd standardförbättring. Utskottet förutsätter att övriga här berörda frågor utreds av pensionsförsäkringskommittén.»

dels ock utskottets hemställan under III. bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 418 och II: 516 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag om ett statligt grundbelopp i det kommunala bostadstillägget om 400 kronor för ensamstående pensionär och 600 kronor för två pensionsberättigade makar tillsammans.»